

СИЛАБУС КУРСУ СУЧАСНІ МУЗИЧНІ СТИЛІ

Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво».
Освітня програма: «Музичне мистецтво естради» / «Звукорежисура» / «Спів» / «Інструментальне виконавство за видами»
Рік навчання: I, II
Семестр: 2, 3
Кількість кредитів: 4
Мова викладання: українська.

Керівник курсу
Супрун Олена Володимирівна доцент,
доктор філософії

Контактна інформація: +38 050 932 71 72

Прореквізити освітнього компоненту: Теорія музики, Сольфеджіо Історія світової музики, Історія світової естради, Історія української естради,

Постреквізити освітнього компоненту: , Гармонія, Історія української музики, Аналіз музичних творів, Аранжування, інструментування, Спеціальний клас (за видами), Методика викладання фахових дисциплін (за видами), Клас ансамблю, Методика і практика роботи з ансамблем, Педагогічна практика.

Призначення освітнього компоненту

Відповідно до освітньої програми «Музичне мистецтво естради» / «Спів» / «Інструментальне виконавство за видами», вивчення освітнього компоненту «Сучасні музичні стилі» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

Для ОП «Звукорежисура»

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати принципи та методики аналізу творів музичного мистецтва у звукозаписі	ПРН 3

Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту в роботі звукорежисера	ПРН 4
Створювати драматургічну концепцію та сценарій аудіального відтворення музичних творів, їх художню інтерпретацію різних стилів, видів, жанрів	ПРН 5
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих інтерпретацій в роботі звукорежисера.	ПРН 8
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох	ПРН 17

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення освітнього компоненту.

Відповідно до освітньої програми, вивчення освітнього компоненту «Музична фольклористика» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності (ЗК — загальні, СК — спеціальні):

Інтегральна компетентність	
загальні (ЗК)	
ЗК1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
спеціальні (СК)	
СК2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.
СК5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
СК18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.
спеціальні (СК) для ОП «Звукорежисура»	
СК2	Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у діяльності звукорежисера.
СК5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва аудіальними засобами
СК9	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК17	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, звукорежисерської діяльності.
СК18	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, звукорежисурі та музичному мистецтві

Мета навчальної освітнього компоненту. Метою навчальної освітнього компоненту «Музична фольклористика» є набуття студентами теоретичних знань з музично-історичного розвитку музичного фольклору з подальшим їх застосуванням у практичній творчій діяльності. Збагачення загального культурного рівня здобувачів вищої освіти, розвиток їх музично-естетичного смаку, сприяння розвитку професійних навичок.

Предмет вивчення освітнього компоненту є: складові народної музичної творчості України. **Завдання освітнього компоненту:** формування стійкого пізнавального інтересу до вокального мистецтва; формування системи знань про основні жанри і форми української музичної народної творчості; вивчення українського музичного фольклору як комплексної системи прояву народної творчості; розвивати художнє мислення; підвищувати загальний культурний та професійний рівень здобувачів вищої освіти.

Практична спрямованість

У системі фахової підготовки майбутніх викладачів музичного мистецтва та виконавців важливе місце належить курсу «Музична фольклористика». Вивчення курсу сприятиме відродженню національної свідомості, духовності майбутніх учителів музичного мистецтва та вокальних, інструментальних виконавців, пізнанню народної творчості у всіх її виявах, через минуле українського народу до сучасного стану; формування

фольклорної, культурознавчої компетенції майбутніх фахівців музичного мистецтва, а також творчому використанню кращих надбань української культури.

У процесі опанування матеріалом освітнього компонента, здобувачі вищої освіти вчать аналізувати твори української усної народнопоетичної та музичної творчості, зіставляти їх жанрові особливості з огляду на морально-етичні проблеми, через дослідження фольклорних текстів відкривають особливий світ народного художнього мислення. Тематична структура програми курсу дає змогу широко реалізовувати міжпредметні зв'язки - з освітніми компонентами фахової підготовки: постановка голосу, диригування, музичний інструмент та компонентами циклу загальної підготовки: Новітня історія України, культурологія, народознавство, Культура та етика професійної поведінки, тощо.

Вивчення курсу передбачає необхідність звернути увагу на обряди, звичаї, традиції свого регіону, практикувати проведення теоретичних та практичних занять з участю місцевих народних митців, Відвідування музеїв, помешкань народних умільців, наповнивши їх елементами дослідницького характеру. Враховуючи те, що реальністю сьогодення стає полікультурна освіта, окремі завдання спрямовані на пізнання музичного мистецтва та культури надбань рідного народу в діалозі з іншими культурами.

Зміст і структура освітнього компоненту

№ тижня	Назва теми	години	завдання для самостійної роботи
І курс, 2 семестр			
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. Фольклор українського народу. Календарно-обрядовий фольклор			
1,2	Тема 1. Поняття про музичний фольклор. Класифікація музичного фольклору.	6	Опрацювання наукової та методичної літератури. Зафіксувати проблематику фольклористичних досліджень (есе). Сформулювати історичні поняття української фольклористики. Види і жанри народної творчості. Визначення фольклору та його специфіки. Основи теорії та поезики фольклору.
3, 4	Тема 2. Пісні зимового календаря.	8	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття звичаї, обряди зимового календаря. Підібрати фотоматеріал, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати пісні зимового календаря. (5-7 творів)
5, 6	Тема 3. Весняні обрядові пісні.	8	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття звичаї, обряди весняного календаря. Підібрати фотоматеріал, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати пісні весняного календаря. (5-7 творів)
7, 8	Тема 4. Русальні пісні. Купальські та петрівчані пісні.	8	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття звичаї, обряди літнього календаря. Підібрати фотоматеріал, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати пісні літнього календаря.
9, 10	Тема 5. Жнивні пісні.	8	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття звичаї, обряди осіннього календаря. Підібрати фотоматеріал, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати пісні осіннього календаря. (5-7 творів)
Змістовий модуль 2. Родинно-обрядові пісні.			
11, 12	Тема 6. Родинно-обрядові пісні. Весільні пісні.	8	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття родинно-обрядові та весільні звичаї, обряди.

			Підібрати фотоматеріал, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати родинно-обрядові та весільні пісні (5-7 творів)
13, 14	Тема 7. Родильні та хрестильні пісні.	7	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття родильні та хрестильні звичаї, обряди. Підібрати фотоматеріал, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати родинні та хрестильні пісні (5-7 творів)
15, 16	Тема 8. Голосіння.	7	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття звичаї, обряди голосіння. Підібрати фотоматеріал, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати голосіння (5-7 творів).
	Диференційований залік		
II курс, 3 семестр			
Модуль 2			
Змістовий модуль 3. Український пісенний епос та лірика.			
1, 2	Тема 9. Необрядовий фольклор. Епос як необрядовий рід фольклору. Думи. Історичні пісні.	8	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття: Необрядовий фольклор. Епос. Підібрати, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати думи та історичні пісні (5-7 творів)
3, 4	Тема 10. Ліріко-епічні пісні. Балади. Співанки-хроніки.	8	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття: Ідейно-тематичні засяги сучасної української фольклористики. Підібрати, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати ліріко-епічні пісні, балади, співанки-хроніки (5-7 творів)
5, 6	Тема 11. Лірика. Козацькі, чумацькі пісні. Рекрутські та солдатські пісні.	8	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття: Історичні засади України у розвитку козацьких, чумацьких, рекрутських та солдатських пісень. Підібрати, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати козацькі, чумацькі пісні, рекрутські та солдатські пісні (5-7 творів)
7, 8	Тема 12. Родинно-побутові пісні.	8	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття: Функції інтерпретаційної фольклористики. Підібрати, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати родинно-побутові пісні (5-7 творів)
9, 10	Тема 13. Народна музика інструментальної традиції.	6	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття: Новаторські пошуки українських фольклористів в інструментальній музиці. Підібрати, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. прослухати та проаналізувати твори: 1. К. М'яков. Концертна п'єса для бандури з оркестром

			М. Березовський. Симфонія до мажор 2 частина "анданте"
11, 12	Тема 14. Українські народні танці.	6	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити питання жанри танцювальної музики. Підібрати, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати танцювальну музику. (5-7 творів)
13, 14	Тема 15. Пісні-романси.	6	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття: Функції інтерпретаційної фольклористики. Підібрати, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати пісні-романси (5-7 творів)
15	Тема 16. Народнопісенна творчість ХХ ст. Стрілецькі та повстанські пісні. Авторська пісня.	6	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Розкрити поняття: Світоглядні уявлення українців. Поняття про національний характер, самосвідомість українців. Опрацювати джерела, к яких розкривається проблема національного характеру, ментальності українців та національної самосвідомості українців. Підібрати, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи за темою програми. Проаналізувати стрілецькі та повстанські пісні (5-7 творів)
16	Семінарське заняття	4	Опрацювання наукової та методичної літератури. Запис тез за темою аудиторної роботи в опорний конспект. Підібрати фотоматеріал, ілюстративний матеріал, аудіо, відео записи для оформлення презентації за обраною темою семінарського заняття.
	Диференційований залік		
	Усього:	120	

Самостійна робота є важливим елементом системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу. Проводиться з метою закріплення, розширення та поглиблення нових знань. Викладач допомагає відпрацювати теоретичний та практичний матеріал, дає конкретні вказівки щодо обсягів, напрямів самостійної роботи.

Самостійна робота студентів з дисципліни «Музична фольклористика» включає:

- Вивчення тематичного матеріалу, читання конспекту лекцій, опрацювання літературних джерел, інтернет ресурсів, аналіз з фіксуванням висновків в зошиті з дисципліни;
- Слухання музичних прикладів, відвідування театральних вистав, концертів, перегляд відеозаписів.

Самостійна робота носить систематичний характер є обов'язковою.

Формування та розвиток навичок самостійної діяльності студента передбачає:

- Аналіз та синтез
- Самоконтроль та самооцінка
- Активність

Зміст самостійної роботи студентів з дисципліни «Музична фольклористика» визначається її робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками викладача.

Самостійна робота студента проявляється в опрацюванні спеціальної літератури, в умінні вільно орієнтуватися у тематичному матеріалі, жанрах, проводити самоаналіз власної практичної роботи.

Системний аналіз народної пісні:

- жанрові ознаки та музичні особливості (українських народних пісень, танців, інструментальної музики).
- Тематика
- Ритміка

- Форма
- Метод розвитку
- Ладо-інтонаційна будова
- Особливості виконання

Порівняльний аналіз:

- Визначення та зміст
- Ритміка, форма та будова
- Ладова будова та мелодика
- Особливості виконання

Самоаналіз власної практичної роботи:

- Інформація про твір.
- Досвід виконавських, музичнокритичних, наукових та інших трактувань твору
- Художній простір музичних творів та музична мова. Задум та музична ідея
- Аналіз музично-інтонаційної будови твору.
- Власний інтонаційний пошук та оновлення музичного сприйняття твору.
- Власна стильова інтонація твору.
- Висновки

Теми семінарських занять

Тема 1 Фольклор українського народу. Календарно-обрядовий фольклор

- Поняття про музичний фольклор. Класифікація музичного фольклору.
- Пісні зимового календаря.
- Весняні обрядові пісні.
- Русальні пісні. Купальські та петрівчані пісні.
- Жнивні пісні

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31

Тема 2. Родинно-обрядові пісні.

- Родинно-обрядові пісні. Весільні пісні.
- Родильні та хрестильні пісні.
- Голосіння.

Література: 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 15, 17, 18, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 29

Тема 3. Український пісенний епос та лірика.

- Необрядовий фольклор. Епос як необрядовий рід фольклору. Думи. Історичні пісні.
- Лірико-епічні пісні. Балади. Співанки-хроніки.
- Лірика. Козацькі, чумацькі пісні. Рекрутські та солдатські пісні.
- Родинно-побутові пісні
- Українські народні танці.
- Пісні-романси.

Література: 1, 3, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 30, 32, 34

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Біляшівський Микола. Українське народне мистецтво / The peasant art of Ukraine. Видавець Савчук О.О. 2022, 168 с., 229 іл.
2. Воропай О. І. Звичаї нашого народу [Текст] : нар.- календар. звичаї, укр. нар. одяг : етногр. нарис / Олекса Воропай ; худож. оформ. Інни Бородаєвої. - К. : Пульсари, 2012. - 630 с.
3. Гнатюк Володимир. Книга Вибрані статті про народну творчість. Вид. : Центр навчальної літератури., 2020, с.290
4. Гнатюк Володимир. Колядки і щедрівки. Том 1. Видавництво : Фоліо., 2019. С. 312
5. Гнатюк Володимир. Колядки і щедрівки. Том 2. Видавництво : Фоліо., 2019. С. 398
6. Голосіння / Упорядкування, підготовка тексту, передмова, коментарі, покажчики Ірини Коваль-Фучило. Київ, 2012. 792 с., компакт-диск.
7. Грушко-Колінько З. Д. Пісні в моєму житті [Текст] / Зінаїда Грушко-Колінько. - Дніпро : Ліра, 2022. - 130 с.
8. Гулей Дмитро. Українська народна творчість. Вид : Центр учбової літератури., 2022., с. 452, іл.
9. Давидюк В. Ф. Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі) [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Віктор Давидюк. - 3-тє вид., випр., допов. й переробл. - Луцьк : Твердиня, 2014. - 446 с.
10. Давидюк В. Ф., Вибрані лекції з українського фольклору (в авторському дискурсі) : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Вид. третє, виправл., доп. і перероб. / В. Ф. Давидюк. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2014. – 448 с.

11. Данилюк Н. О. Поетичне слово в українській народній пісні [Текст] : моногр. / Ніна Данилюк ; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. - Луцьк: РВВ Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2010. - 511 с.
12. Із пісенних скарбів. Випуск 2. Народна творчість (Фольклор). Мультимедійне видавництво Стрельбицького., 2023
13. Календарно-обрядові пісні. Випуск 2. Народна творчість (Фольклор). Видавництво : Мультимедійне видавництво Стрельбицького., 2023
14. Капранови Брати Книга Веселих свят! Вид. : Зелений пес 2014., 104 с. (ілюстрації)
15. Колодко А. Зразки пісенної народної творчості та розповідного фольклору. Аркадія. Мистецтвознавчий та культурологічний журнал. 2015. №4 (45). с. 93-99.
16. Кононенко Олексій. Українська міфологія. Фольклор, казки, звичаї, обряди. Видавництво : Фоліо. 2023., с.544
17. Культурно-історична спадщина України: перспективи дослідження та традиції збереження: матеріали III-ої Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (05 – 06 листопада 2020 р.) : у 2 ч. [Електронний ресурс] / упоряд. : д.і.н., проф. В. М. Лазуренко, к.і.н., доц. І. Ю. Стадник, к.і.н., доц. О. О. Яшан ; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Частина 1. – Черкаси : ЧДТУ, 2020. – 209 с.
18. Курков А., Ложкіна А., Мудрак М. Скарби України. Культурна спадщина нації. Вид. ArtHuss, 2024
19. Литвиненко Г. С. Знакові аспекти архетипно-образної системи та історичної фольклорної свідомості в українській народній пісні [Текст] : монографія / Г. С. Литвиненко ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. - К. : Логос, 2012. - 195 с.
20. Логвиненко Б. Різдво. Маланка. Вид : Ukraïner., 2024, с: 125 + 155, іл.
21. Лозинський Йосип. Українське весілля. Видавництво : Центр учбової літератури., 2022, с. 176, іл.
22. Мозговий М. Фольклор в українській естраді. Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. 2008. №14. Сс. 105-109.
23. Народна творчість українців у просторі та часі. Наук. зб. / упр-ня культури, з питань релігії та національностей Волин. ОДА; Волин. краєзн. музей; Обл. наук.-метод. центр культури; Вол. обл. орг. Нац. спілки краєзнавців України. Упоряд. А. Силук. Наук. ред. В. Зубович. – Луцьк, 2018. – 656 с.
24. Павлюк Н. Л. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Фольклор» для студентів філологічного факультету спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література) / Н. Л. Павлюк. - Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. - 69 с.
25. Рибак Ю.П. Україна, держава: музичний фольклор [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Україна—Українці. Кн. 1 / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2018. - 608 с.. URL: <http://www.history.org.ua/?termin=1.10>
26. Роговська Є.В., Рутецький В.В. Навчально-методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Народознавство і музичний фольклор України» (спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво): Частина 1. – Житомир: Видавництво ЖДУ, 2020. – 74 с.
27. Руснак І. Є. Український фольклор. 2-ге видання, стереотипне., «Академія» навчальний посібник 2012, с.304.
28. Семенко Юрій Народне слово. Збірник сучасного українського фольклору (репринтне видання). Видавництво : Центр учбової літератури., 2020, с.126
29. Складенко, В. М. Українські традиції і звичаї [Текст] : для дітей серед. шк. віку / В. М. Складенко. - Харків: Бібколектор, 2015. - 317с.
30. Снігирьова Л. М. Фольклор у формуванні національної ідентичності. Science and Education a New Dimension. Philology, VI(43), Issue: 150, 2018.
31. Український фольклор: критичні матеріали : навч. посіб. для студентів і магістрантів ф-ту філол. та журналістики / МОН України ; Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: Наталія Сивачук, Олександр Санівський, Оксана Циганок. — Умань : Візаві, 2023. — 416 с.
32. Усна народна творчість. Пісні, думи, балади. Вид. : Центр навчальної літератури, 2020, с.202
33. Федорова І. World music: походження, особливості еволюції та сучасні модифікації явища: автореф. дис.... на здобуття наук ст. канд. мистецтвознав.: 26.00.01. НМАУ ім. П.І.Чайковського. Київ, 2020, 19 с.
34. Чернецька С. Фестивалі фольклору в соціокультурних процесах України кінця XX – початку XXI століття. Дис. ... канд. мистецтвознав.: 26.00.01. Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ, 2015, 170 с.

Допоміжна література

1. Бобул І. Жанрові форми та стилеві конотації вокально-естрадного виконавства в музичній культурі України кінця XX – початку XXI століття. Дис. ... канд. мистецтвознав.: 26.00.01. Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. Київ, 2018. 219 с.
2. Борисенко В. К. Весільні звичаї та обряди на Україні. – К.: Наукова думка, 1988. – 192 с.
3. Варунків Тетяна. Гаївки Галицького Опілля: Фольклорний збірник. Галич, 2011. 224 с.
4. Возняк Оксана, Луканюк Богдан. Гаївки: Спроба генотипної систематизації (на архівних матеріалах Кабінету народної творчості Львівської державної консерваторії імені Миколи Лисенка). Львів: СПОЛОМ, 2015. 154 с.
5. Грица С. Й. Історичні пісні // Історія української музики. – К.: Наукова думка, 1989. – Т. 1.
6. Грица С. Й. Мелос української народної епіки. – К., 1979.
7. Дей О. І. Народно-пісенні жанри. – К.: Музична Україна, 1977. – 108 с.

8. Дей О. І. Українська народна балада. – К., 1986.
9. Дмитренко М. К. Українська фольклористика: історія, теорія, практика. – К., 2001. – 576 с.
10. Іваницький, Анатолій Іванович. Український музичний фольклор : підруч. / А. І. Іваницький; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. – 3-е вид. доп. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 320 с.
11. Народні пісні Рівненщини: Фонографічний збірник / Редактор-упорядник, автор переднього слова і приміток Надія Супрун-Яремко. Рівне: ПП М. Дятлик, 2013. 460 с.
12. Народні пісні Березнівщини: за матеріалами експедиції 2013 року / Запис, транскрипції та впорядкування Юрія Рибачка. Рівне: М.Дятлик, 2016. 208 с.
13. Народні пісенні жарти з Поділля / Упорядники: [Танасій Кологитло], Наталія Коваленко, Валерій Щегельський // Матеріали навчально-наукової лабораторії етнології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2011. Випуск 2. 300 с.
14. Мартинович Порфирій. Українські записи: Українські записи Порфирія Мартиновича, друкowana фольклорно-етнографічна спадщина, вибране листування, мартиновичезнавчі студії, вибрана мистецька спадщина, біографічні матеріали / Упорядкування, примітки, покажчики Олександра Савчука; передмова Олександр Бріциної. – Харків: Видавець Олександр Савчук, 2012. – 534 с.; 128 іл. – (Серія «Слобожанський світ». Випуск 3).
15. Паральчук Оксана, Паральчук Катерина. Пісенна спадщина села Стовпець: Фольклорний збірник / Загальна редакція Юрія Рибачка. Рівненський державний університет. Кафедра музичного мистецтва (музичний фольклор). Рівне, 2013. 96 с. ілюстрації, ноти, DVD
16. Пархоменко Тетяна. Календарні звичаї та обряди Рівненщини: Матеріали польових досліджень. Рівне: видавець Олег Зень, 2008. 200 с., кольор. іл., ноти.
17. Правдюк О. Весільні пісні // Історія української музики. – К.: Наукова думка, 1989. – Т. 1.
18. Правдюк О. Голосіння // Історія української музики. – К.: Наукова думка, 1989. – Т. 1.
19. Правдюк О. А. Стрілецькі пісні в системі жанрів українського пісенного фольклору // Народна творчість та етнологія. – 1995. – № 2–3.
20. Ревуцький Д. Українські думи та пісні історичні. – К., 2002.
21. Різник О. Українська авторська пісня. Основні етапи розвитку // Українська культура. – 1993. – № 1,2.
22. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки. Посібник. Вінниця. Нова книга, 2013. – 176 с.
23. Смоляк О. Весняна обрядовість Західного Поділля в контексті української культури. У 2 ч. – Тернопіль, 2001 – Ч.1; Тернопіль, 2004. – Ч. 2.
24. Веснянки. Українські народні пісні / Упор. Є. Єфремов. – К., 1988.
25. Ігрові веснянки / Упор. Л. Єфремова. – К., 2005.
26. “Ой по горі вітер віє: Збірник українських народних пісень з Буковини у записах Пилипа Мотуляка” / упоряд. О. Кушнірук. – Луцьк, 2009
27. Стрілецькі пісні / Упорядкування, запис, вступна стаття, коментарі та додатки Оксани Кузьменко. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2005. 640 с. + 32 с. іл.
28. Терещенко Олександр. Історія та звичаї села Хведварь у розповідях і піснях Марії Кузьменко / Кіровоградський міський музей музичної культури імені Кароля Шимановського. Проблемна науково-дослідна лабораторія етномузикології при Національній музичній академії України імені Петра Чайковського. Кіровоград-Київ, 2012. 144 с., ноти, ілюстрації
29. Тормахова В. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез. Київ: Ліра-К, 2017. 204 с.
30. Українська музична енциклопедія. – К.: ІМФЕ, 2006. – Т. 1.
31. Українська музична енциклопедія. – К.: ІМФЕ, 2008. – Т. 2.
32. Українська музична енциклопедія. – К.: ІМФЕ, 2011. – Т. 3.
33. Українські народні танці / Упор. А. І. Гуменюк. – К., 1962. – 358 с.
34. Українські народні думи / Упорядкували, підготували до друку Софія Грица (керівник проекту), Анатолій Іваницький, А. Філатова, Д. Щириця. Від упорядників, вступна стаття і коментарі С. Грици. Київ, 2007. 824 с., іл. 16 с.
35. Фольклор українців півночі Молдови: пісні та речитативи / Записали, упорядкували Надія Пастух та Ольга Харчишин. Нотні транскрипції Анни Черноус, Христини Попович. Львів: Інститут народознавства НАН України, 2020. 800 с.
36. Хай Михайло, Федоронько Лідія. Динаміка фольклорної традиції сіл Лютовиська та Биличі на Старосамбірщині. Львів: Астролябія, 2016. 260 с.
37. Швидка Катерина. Скарби душі народної. Старовинні українські народні пісні / За редакцією Катерини Швидкої; літературно-художнє видання. Кременчук, 2013. 148 с.
38. Яворівщина у повстанській боротьбі. Розповіді учасників та очевидців / Записав і упорядкував Євген Луньо. Т. 2: Яворів. Львів: Растр-7, 2015. 1080 с.

Інформаційні ресурси

1. http://en.wikipedia.org/wiki/Ukrainian_folk_music
2. Канада: Virtual Museum of Canadian Traditional Music –

3. <http://www.fwalive.ualberta.ca/vmctm/en/html/narratives.php?id=3&sec=1>
4. Канада: Національний центр FolkwaysAlive!, створений Університетом Альберти (The University of Alberta's Canadian Centre for Ethnomusicology (CCE) у співпраці зі Smithsonian Folkways Recordings – <http://www.fwalive.ualberta.ca>
5. Канада: он-лайн крамниця TerenCanada (Western Canada on line store) <http://www.terencanada.com/folk.asp>
6. Польське радіо: MUZYKA ŹRÓDEŁ Sources of Polish Folk Music – <http://www.polskieradio.pl/rckl/MuzykaZrodel/>
7. Польща: Сайт доктора Томаша Трачика (Tomasz Traczyk) – http://www.ia.pw.edu.pl/~ttraczyk/lem/lem_mp3.html
8. США: Stanford University (California): пошукова мережа SearchWorks – <http://searchworks.stanford.edu/vufind/Search/Home?lookfor=Ukrainian>
9. США: The American Folklife Center at the Library of Congress – <http://www.loc.gov/folklife>
10. 9. США: The Internet Archive (Бібліотека історичних колекцій у цифровому форматі: тексти, звук, відео, програмне забезпечення) – <http://www.archive.org/details/audio>
11. США: Лемківський сайт Владка Максимовича – <http://lemko.org/lypro>
12. США: Цифровий архівний проєкт Smithsonian Global Sound (SGS) центру Smithsonian Center for Folklife and Cultural Heritage (SCFCH) Смітсонівського інституту у Вашингтоні – <http://www.folkways.si.edu>
13. <http://www.globalsound.org>
14. Україна: Інтернет-крамниця української музики УМКА (1999-2008 УМКА) – <http://www.umka.com.ua/ukr/catalogue/folk/>
15. Україна: Мережа архівів культурної спадщини України “Українська автентична музика” – <http://folk.org.ua/audio>
16. Україна: Проєкт “Моя Україна. БЕРВИ” – <http://www.ukrfolk.com.ua/club>
17. Україна: Сайт Володимира Куриленка – <http://krolevets.com/folk/mutyn>
18. Україна: <http://www.kobzarstvo.polyhymnion.org/Stan.html>
19. <https://www.youtube.com/watch?v=h1mvZVmb54g>
20. «Made in колись» Документальний фільм Суспільного про український фольклор <https://www.youtube.com/watch?v=bkqoL1uXrG4>
21. Фольклор. Ознаки, жанри. <https://www.youtube.com/watch?v=db27qsSu4XM>
22. Український фольклор – безцінна духовна скарбниця нації <https://www.libr.dp.ua/?do=SGallery&idg=19>
23. Зарубіжні та вітчизняні дослідники українського фольклору <https://svarga.com.ua/zarubizhni-ta-vitchiznyani-doslidniki-ukraiinskogo-folkloru.html>
24. Цікаві факти про українські фольклорні традиції <https://fact-news.com.ua/tsikavi-fakti-pro-ukrainski-folklorni-traditsii>
25. Ірина Батирева. Пісенний фольклор українського села. <https://honchar.org.ua/blog/pisennyj-folklor-ukrayinskogo-sela-i138>
26. Марина Крижня. До свого коріння: як війна повернула елементи фольклору у сучасні пісні <https://www.neformat.com.ua/articles/do-svogo-korinnya-yak-viyna-povernula-elementi-folkloru-u-suchasni-pisni.html>
27. Різдвяний фольклор – надбання українського народу <https://ostrohcastle.com.ua/rizdvanyj-folklor-nadbannya-ukrayinskogo-narodu/>
28. Таня Павлишин Популярна народна музика тмеми про фольклор| український етнокод. <https://www.youtube.com/watch?v=icdZOYrPZqg>
29. Періодизація фольклору. <https://www.info-library.com.ua/books-text-4109.html>
30. український фольклор, побутові пісні. історичні пісні. Власник: Іван Сінельников. ансамбль Кралиця https://www.youtube.com/playlist?list=PL9u4i6KNs6H18mkF0_99UkhOfMEIlgkMnH
31. Електронний архів українського фольклору. <https://folklore-archive.org.ua/>
32. Ярослав Гарасим Що сформувало українську націю? <https://localhistory.org.ua/videos/bez-bromu/shcho-sformovalo-ukrayinsku-natsiiu-iaroslav-garasim/>
33. Новий український фольк. СПАЛАХ. Перша серія https://www.youtube.com/watch?v=P_v-SmjprHwS
34. УКРАЇНСЬКИЙ ФОЛЬК - ЧАСТИНА 1 https://www.youtube.com/watch?v=f4Q_BxHIIEM
35. Сучасний етно фольк 2022 <https://www.youtube.com/watch?v=pPW0oIIZMwE>
36. "Фольк-music" з Оксаною ПЕКУН, Волинська обл. https://www.youtube.com/watch?v=ICrB9y4_rp4
37. "Фольк для європейців — це космічна музика" — інтерв'ю з Катериною Павленко <https://suspilne.media/culture/694824-folk-dla-evropejci-v-ce-kosmicna-muzika-intervu-z-katerinou-pavlenko/>
38. «Наше». Український пісенний фольк. Автори народних пісень: хто вони? Випуск 2 <https://www.youtube.com/watch?v=07NvLW9gmWQ>
39. Київ-етно-мюзік-фест "Віртуози фолку" 2017-2019 <https://www.youtube.com/watch?v=X-vVHXZ59WY>

Політика освітнього компоненту

Освітній компонент «Музична фольклористика» в сучасному освітньому процесі становить невід’ємну складову частину підготовки професійної компетентності здобувачів вищої освіти першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти. Він дає уявлення про високий духовний потенціал української традиційної культури, сформувати вміння професійного сприйняття української народної пісні в її автентичному виконанні, допомогти усвідомити основні принципи фольклористичного аналізу. Освоєння традиційної культури в сучасному освітньому процесі потребує усвідомлення її не як предметного доповнення до змісту освіти, а як певної педагогічної системи, що інтегрує теоретичні знання й практичну їх реалізацію, історичні та філософські концепції, естетичні й психологічні засади, проблеми сучасного сприйняття, осмислення та відтворення фольклорної традиції. Предметом вивчення освітнього компоненту є музичний фольклор в контексті професійного музичного мистецтва.

Здобувачі вищої освіти мають можливість сформувати знання у визначенні понять, підходів та методів музичної фольклористики, традицій документування музичної фольклористики, ідентифікації хронології жанрових та регіональних особливостей музичного матеріалу, здійснення аналізу автентичної музики.

Здобувачі вищої освіти мають можливість сформувати вміння вільно орієнтуватись в етнографічному процесі, опрацьовувати наукову та методичну літературу з музичної фольклористики, практично використовувати дослідницький інструментарій методологічного апарату музичної фольклористики.

Навички soft skills:

- Навички самоорганізації.
- Презентаційні навички.
- Здатність оволодівати сучасною інформацією.
- Демонструвати критичне мислення.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Політика контролю навчальних досягнень

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Семінарський контроль знань.

Семінарські заняття виконують такі основні функції:

формулюють дидактичні цілі заняття: навчальну, виховну і розвивальну):

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєних під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);
- розвивальну (розвиток логічного мислення здобувачів освіти, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь і навичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- виховну (патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення освітнього компоненту та до фаху, тощо);
- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння здобувачами освіти
- навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контрольного завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на

аудиторних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного кола завдань.

Політика оцінювання.

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль мінімальна кількість балів становить 17 балів, максимальна кількість балів – 80 балів. Оцінювання диференційованого заліку відбувається за 20-бальною шкалою.

Зміст завдань модульного контролю знань здобувачів освіти має на меті перевірити рівень підготовки з освітнього компоненту «Історія світової естради», яка передбачає:

- Сформувані у здобувачів освіти систему знань про основні етапи розвитку світової музики, її специфіку та закономірності.
- Ознайомити здобувачів освіти з творчістю зарубіжних композиторів різних періодів історії музики.
- Дати здобувачам уявлення про загальний культурний розвиток, про окремі жанри і види музичної творчості композиторів.
- Виробити у здобувачів освіти вміння слухати, аналізувати та давати оцінку творчій спадщині зарубіжних композиторів.

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу, диференційований залік та/або екзамен. Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**. Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**. Результати модульного контролю знань фіксується в індивідуальному плані здобувача освіти. Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) визначаються кафедрою, й доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	МОДУЛЬ 1		МОДУЛЬ 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практична робота	8	40	5	25
Фронтальне опитування	1	5	1	5
експрес-опитування по темі заняття	2	10	4	20
Есе (інформаційна доповідь)	1	5	1	5
Семінарське заняття - презентації результатів виконаних завдань та Досліджень			1	5
Самостійна робота	4	20	4	20
Диференційований залік - тестування	1	20	1	20
	17	100	17	100

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –A, B, C, D, E, FX, F).

Оцінка балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)

82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
64-73	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-63		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання диференційного заліку відбувається згідно положення про оцінювання успішності здобувачів освіти, що регламентує таку процедуру: здобувачу освіти, що одержав під час модульного, семестрового контролю незадовільну оцінку дозволяється ліквідувати академзаборгованість до початку наступного семестру. Повторне складання допускається не більше двох разів: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється ректором Академії.

Політика щодо академічної доброчесності Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика щодо відвідування. Обрані освітні компоненти з атласу вибіркового дисциплін вносяться до робочих навчальних планів і визначають навчальне навантаження на навчальний рік та/або термін вивчення освітнього компоненту, що визначений навчальним планом. Після формування індивідуального навчального плану здобувача інформація про вибіркові освітні компоненти вноситься до його індивідуального плану. З цього моменту вибіркові ОК набувають статусу обов'язкових для вивчення. Не допускається зміна обраних ОК після початку навчання здобувача освіти. Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google-Meet. Запізнення на фахові заняття є не припустимими.